

Nieuwsbrief - STAB OGR Updates

Nummer 8, 2026

Redactie: mr. G.A. Keus, mr. J.K. van de Poel, mr. ir. O.W.J.M. Scholte, mr. R. Veenhof en bc. K-RMT P.A.H.M. Willems.

INHOUDSOPGAVE

Rechtbank

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2026:2577](#) 03-04-2026

Handhaving/Lochem

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2026:2967](#) 30-03-2026

Handhaving/Gulpen-Witterm

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2026:3816](#) 30-03-2026

Weigering omgevingsvergunning/Noord-Holland

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2026:7185](#) 27-03-2026

Handhaving/Zuidplas

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2026:7400](#) 25-03-2026

Weigering omgevingsvergunning/Leiden

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2026:3119](#) 18-03-2026

Handhaving/Haarlem

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2026:2048](#) 18-03-2026

Weigering omgevingsvergunning/Alphen-Chaam

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2026:2120](#) 18-03-2026

Omgevingsvergunning/Berkelland

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2026:2730](#) 17-03-2026

Handhaving/Waterschap Limburg

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2026:6327](#) 12-03-2026

Weigering omgevingsvergunning/Westland

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2026:1054](#) 12-03-2026

Omgevingsvergunning/Lopik

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2026:1647](#) 05-03-2026

Planschade/Wijchen

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2025:5903](#) 30-09-2025

Handhaving/De Fryske Marren

Raad van State

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2026:2045](#) 16-04-2026

Beheerplan/GS Zuid-Holland

Annotatie

[Planschade en risico's verspreiding dierziekten](#)

mr. dr. G.M. van den Broek

RECHTSPRAAK

Beheerplan/GS Zuid-Holland

Geen beroep kan worden ingesteld tegen de in een beheerplan beschreven instandhoudings- en passende maatregelen en tegen vergunningvrije activiteiten waarvan op basis van een voortoets is uitgesloten dat ze significante gevolgen hebben voor het Natura 2000-gebied.

Casus

Het college van gedeputeerde staten van Zuid-Holland heeft op 2 december 2025 het Natura 2000-beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck 2025-2031 op grond van artikel 3.8, derde lid, van de Omgevingswet (Ow) vastgesteld. In dit beheerplan zijn de instandhoudings- en passende maatregelen beschreven die nodig zijn voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen in het Natura 2000-gebied. Daarnaast zijn activiteiten aangewezen waarvan op basis van een voortoets is uitgesloten dat ze significante gevolgen hebben voor het Natura 2000-gebied. Tegen de vaststelling van het beheerplan is beroep aangetekend.

Rechtsvraag

Tegen welke onderdelen van een beheerplan kan beroep worden aangetekend?

Uitspraak

De Afdeling is van oordeel dat uit artikel 8:5, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) gelezen in samenhang met artikel 1 van bijlage 2 bij de Awb volgt dat alleen beroep openstaat tegen onderdelen van een beheerplan waarbij activiteiten op basis van een passende beoordeling als vergunningvrij geval zijn aangewezen als bedoeld in artikel 11.21, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Door de aanwijzing in het beheerplan zijn deze activiteiten toegestaan als bedoeld in artikel 1, van bijlage 2, bij de Awb.

Het voorgaande betekent dat geen beroep openstaat tegen onderdelen van een beheerplan

waarin de instandhoudings- en passende maatregelen zijn beschreven die nodig zijn voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen in het Natura 2000-gebied. Ook staat geen beroep open tegen onderdelen van een beheerplan waarbij activiteiten op basis van een voortoets worden aangewezen als vergunningvrij als bedoeld in artikel 11.21, eerste lid, onder a, van het Bal. Activiteiten waarvan op basis van een voortoets is uitgesloten dat ze significante gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden zijn niet vergunningplichtig op grond van artikel 5.1, eerste lid, onder e, van de Omgevingswet. De beschrijving van deze activiteiten in een beheerplan heeft daarom niet tot gevolg dat de activiteiten daardoor zijn toegestaan, als bedoeld in artikel 1, van bijlage 2, van de Awb.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 16-04-2026

ECLI: ECLI:NL:RVS:2026:2045

Zaaknummer: 202600282/2/R2

Wetsartikelen: 3.8 lid 3 Ow, 5.1 lid 1 onder e Ow, 8.5 lid 1 Awb en 11.21 lid 1 onder a Bal

ANNOTATIE

Planschade en risico's verspreiding dierziekten

mr. dr. G.M. van den Broek

1. Aanleiding

De exploitant van een opfok- en vermeerderingsbedrijf in pluimvee (hierna: de exploitant) heeft gevraagd om een tegemoetkoming in de planschade die hij meent te lijden als gevolg van het bestemmingsplan Vogelasiel. De exploitant stelt dat de waarde van zijn eigendommen is aangetast, en dat er sprake is van omzetsderving, aangezien eiser zijn bedrijf niet meer (in de huidige vorm) kan exploiteren.[1]

De activiteiten van het pluimveebedrijf bestonden uit het grootbrengen van kuikens tot kippen. Het bestemmingsplan Vogelasiel maakt het mogelijk dat een vogelasiel wordt gevestigd op een afstand van 1,1 kilometer van het pluimveebedrijf. Feitelijk was er overigens al een vogelasiel gevestigd, maar het plan maakt de uitbreiding en vernieuwing van het vogelasiel planologisch mogelijk.[2] De schade houdt verband met de kennisgeving van opfokorganisaties dat zij vanwege de nabijheid van het vogelasiel en het daarbij behorende risico op verspreiding van dierziekten geen kuikens meer willen plaatsen op het pluimveebedrijf.

Uit de uitspraak van de rechtbank blijkt dat er vier opfokorganisaties werkzaam zijn in Nederland. Deze opfokorganisaties leveren voor eigen rekening kuikens die worden geplaatst bij andere pluimveehouderijen. De kuikens worden daar opgefokt en door de opfokorganisatie weer afgenomen als de kuikens gezond zijn. Bij de selectie van opfokbedrijven is een aantal elementen van belang, waaronder de ligging van het pluimveebedrijf. De omstandigheid dat een vogelasiel nabij het pluimveebedrijf is gevestigd, wordt door de opfokorganisaties gezien als een minpunt. De vrees voor een uitbraak van vogelgriep speelt dus een rol bij de selectie.

2. De uitspraak van de rechtbank

De rechtbank Oost-Brabant had in een uitspraak van 1 maart 2024 geoordeeld dat de exploitant 'strikt genomen' geen schade had geleden door de wijziging van het

bestemmingsplan zelf, maar door de keuze van de opfokorganisaties om de bestaande overeenkomst op te zeggen dan wel geen (nieuwe) overeenkomst aan te gaan. Het zou daarom niet redelijk zijn dat de door de exploitant geleden schade volledig aan de gemeente wordt toegerekend. Evenmin achtte de rechtbank het redelijk dat de exploitant geen enkele tegemoetkoming zou ontvangen, omdat de aanwezigheid van het vogelasiel wel degelijk invloed heeft bij de selectie door de opfokorganisaties.

Naar het oordeel van de rechtbank moet in deze specifieke situatie een toerekening naar redelijkheid worden toegepast, waarbij het antwoord op de vraag aan welke gebeurtenis of gebeurtenissen de schade wordt toegerekend, afhangt van diverse factoren en de omstandigheden van het geval. Hierbij wordt in aanmerking genomen dat door de positieve bestemming van het vogelasiel op zijn minst een risico voor de exploitant is ontstaan en dat dit risico zich vervolgens heeft verwezenlijkt.

Mijn analyse is, dat het oordeel van de rechtbank in de kern is gebaseerd op het leerstuk van de meervoudige causaliteit. In een dergelijke situatie zijn er meerdere handelingen of gebeurtenissen aan te wijzen die de schade hebben veroorzaakt. In deze casus gaat het om het bestemmingsplan en de ondernemersbeslissingen van de opfokorganisaties bij de selectie van opfokbedrijven. Als er sprake is van meervoudige causaliteit, moet er een causaliteitsverdeling worden vastgesteld om te beoordelen aan welke handeling de schade in redelijkheid is toe te rekenen, dan wel welk deel van de schade in redelijkheid aan de verschillende te onderscheiden schadeveroorzakende handelingen of gebeurtenissen is toe te rekenen.

3. Ruimtelijke gevolgen en zorgen over gezondheidsrisico's

De Afdeling hanteert het toetsingskader voor aanvragen om een tegemoetkoming in planschade, zoals dat in de recente overzichtsuitspraak is vastgesteld.[3] Volgens dat toetsingskader moet allereerst de vraag worden beantwoord, of er sprake is van een planologisch nadeliger situatie. De schade komt immers slechts voor vergoeding in aanmerking indien en voor zover deze veroorzaakt is door een planologisch nadeliger situatie. De Afdeling oordeelt dat er geen sprake is van een planologisch nadeliger situatie.

Het is vaste jurisprudentie dat bij de planvergelijking slechts ruimtelijke gevolgen relevant zijn. Bovendien zijn slechts objectief te verwachten gevolgen van het nieuwe planologische regime relevant en spelen subjectieve elementen geen rol. De Afdeling herhaalt de overweging in de overzichtsuitspraak, dat in de planologische vergelijking slechts rekening wordt gehouden met zorgen over gezondheidsrisico's als gevolg van een planologische maatregel, indien voor die zorgen aanwijzingen zijn te vinden in wetenschappelijke informatie die op de peildatum beschikbaar was. De Afdeling verwijst daartoe naar haar uitspraak van 29 mei 2024,

ECLI:NL:RVS:2024:2224, waarin het ging om gezondheidsrisico's vanwege laagfrequent geluid van windturbines.[4]

Het is interessant dat de Afdeling deze jurisprudentielijn, die gaat over de vrees voor gezondheidsrisico's bij omwonenden, zonder meer van toepassing acht op (de vrees voor) risico's op verspreiding van dierziektes. Het gaat hier om zeer verschillende risico's die kunnen leiden tot uiteenlopende schadeposten. Bij verspreiding van dierziektes gaat het vooral om omzetschade, en daarvan zal bij gezondheidsrisico's geen sprake zijn.

De Afdeling concludeert aan de hand van deze maatstaf dat ten tijde van de peildatum van de inwerkingtreding van het nieuwe bestemmingsplan er op grond van de beschikbare wetenschappelijke gegevens of richtlijnen van overheidswege geen reden was om aan te nemen dat de aanwezigheid van het vogelasiel op een hemelsbrede afstand van ruim een kilometer het risico op verspreiding van dierziektes in het pluimveebedrijf doet toenemen.

De Afdeling verwijst daarvoor ook nog naar haar uitspraak over het bestemmingsplan Vogelasiel. De raad had ten behoeve van het bestemmingsplan laten onderzoeken of het mogelijk maken van een vogelasiel ter plaatse een risico inhoudt en op welke afstand zich eventueel gevolgen van een dergelijk gebruik zouden kunnen voordoen voor agrarische bedrijven in de omgeving. Uit dit onderzoek bleek dat het voorzien in gebruik als vogelasiel ter plaatse op zichzelf geen risico inhoudt en er geen sprake is van gevolgen door de gebruiksmogelijkheden in het plan. Onder meer op basis van dit onderzoek heeft de Afdeling het beroep tegen de vaststelling van het bestemmingsplan dat het vogelasiel planologisch mogelijk maakte, afgewezen. [5]

4. Feitelijk handelen

De exploitant van het pluimveebedrijf voerde op de zitting nog aan, dat het risico op verspreiding van dierziektes met name ontstaat door de handelwijze van het vogelasiel om herstelde vogels op verschillende plaatsen in de directe omgeving van het bedrijf uit te zetten, soms op slechts 100 m afstand. Daarover overweegt de Afdeling dat het bij het uitzetten van herstelde vogels gaat om feitelijk handelen van het vogelasiel. Dit feitelijk handelen is geen objectief te verwachten gevolg van het nieuwe bestemmingsplan.

5. Conclusie

De conclusie van de Afdeling is dat er in de planvergelijking terecht geen rekening is gehouden met de vrees van de opfokorganisaties voor dierziektes in het pluimveebedrijf van exploitant als gevolg van de aanwezigheid van het vogelasiel op een hemelsbrede afstand van ruim een kilometer van dat pluimveebedrijf. Er is geen sprake van een planologisch nadeliger

planologische situatie. Gelet op het toetsingskader voor planschade komt men dan niet toe aan de vraag of er schade is geleden, en ook niet aan de vraag naar de toerekening naar redelijkheid van die schade.

[1] Dit blijkt uit de uitspraak van de rechtbank Oost-Brabant van 1 maart 2024, ECLI:NL:RBOBR:2024:773 (OGR 2024-0051).

[2] Dit blijkt uit de uitspraak van de rechtbank Oost-Brabant van 1 maart 2024, ECLI:NL:RBOBR:2024:773 (OGR 2024-0051).

[3] ABRvS 6 augustus 2025, ECLI:NL:RVS:2025:3690 (OGR 2025-0139).

[4] Zie ook ABRvS 21 mei 2025 ECLI:NL:RVS:2025:2136 (OGR 2025-0091), ABRvS 21 mei 2025 ECLI:NL:RVS:2025:2314 (OGR 2025-0089) en ABRvS 21 mei 2025 ECLI:NL:RVS:2025:2318 (OGR 2025-0090).

[5] ABRvS 20 maart 2019, ECLI:NL:RVS:2019:886.

RECHTSPRAAK

Handhaving/Lochem

Eiseres is in beginsel belanghebbende bij het handhavingsverzoek. In dit geval zijn de eventuele gevolgen die zij ondervindt echter zodanig beperkt dat dit geen belanghebbendheid oplevert.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Lochem (het college) heeft het handhavingsverzoek niet-ontvankelijk verklaard. In het bestreden besluit is het bezwaar van eisers niet-ontvankelijk verklaard.

Rechtsvraag

Heeft het college terecht geoordeeld dat eiseres geen belanghebbende is bij het handhavingsverzoek?

Uitspraak

Uitgangspunt voor de beoordeling van belanghebbendheid is dat degene die rechtstreeks feitelijke gevolgen ondervindt van een activiteit die het besluit – zoals een bestemmingsplan of een (omgevings)vergunning – toestaat, in beginsel belanghebbende is bij dat besluit. Het criterium ‘gevolgen van enige betekenis’ dient als correctie op dit uitgangspunt. Gevolgen van enige betekenis ontbreken als de gevolgen wel zijn vast te stellen, maar de gevolgen van de activiteit voor de woon-, leef- of bedrijfssituatie van betrokkene dermate gering zijn dat een persoonlijk belang bij het besluit ontbreekt. Daarbij wordt acht geslagen op de factoren afstand tot, zicht op, planologische uitstraling van en milieugevolgen (o.a. geur, geluid, licht, trilling, emissie, risico) van de activiteit die het besluit toestaat, waarbij die factoren zo nodig in onderlinge samenhang worden gezien. Ook aard, intensiteit en frequentie van de feitelijke gevolgen kunnen van belang zijn (uitspraak van de Afdeling van 23 augustus 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2271, r.o. 3.2).

Bij besluiten over activiteiten in het omgevingsrecht is het de taak van het bestuursorgaan om belanghebbenden vast te stellen aan de hand van (onderzoek naar) de feitelijke gevolgen van

het besluit. Uiteindelijk is het aan de bestuursrechter om te oordelen over de vraag wie belanghebbenden bij een besluit zijn. De betrokken rechtzoekende hoeft daarom niet zelf aan te tonen dat hij belanghebbende bij een besluit is. Slechts als tijdens de procedure de vraag aan de orde is of 'gevolgen van enige betekenis' ontbreken en dus de vraag of er aanleiding is de correctie toe te passen, kan en mag van de betrokkene worden gevraagd uit te leggen welke feitelijke gevolgen hij van de activiteit ondervindt of vreest te zullen ondervinden (uitspraak van de Afdeling van 23 augustus 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2271, r.o. 3.2).

(...)

[Eiseres 1] is voor 1/114e deel eigenaar van de gemeenschappelijke gronden op het bospark waarop de recreatiewoning is gelegen. Dit maakt haar in beginsel belanghebbende bij het handhavingsverzoek van 29 juli 2024. In dit geval is de rechtbank echter van oordeel dat de eventuele gevolgen die [eiseres 1] ondervindt, zodanig beperkt zijn dat dit geen belanghebbendheid oplevert. De rechtbank vindt steun voor dat oordeel in de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) van 23 augustus 2023 (vergelijk de uitspraak van de Afdeling van 23 augustus 2023, ECLI:NL:RVS:2023:3212, r.o. 6). Uit deze uitspraak volgt dat bij mandelig of gezamenlijk eigendom betekenis toekomt aan de rechtspraak over de gevolgen van enige betekenis. In dit geval is het aandeel van [eiseres 1] 1/114e deel als eigenaresse van de gemeenschappelijke gronden te beperkt om aan te kunnen nemen dat zij daadwerkelijk gevolgen ondervindt van de in deze zaak gestelde overtreding bestaande uit het permanent bewonen van een recreatiewoning op het bospark. Daarbij vindt de rechtbank van doorslaggevend belang dat de recreatiewoning van [eiseres 1] op ongeveer 250 meter afstand ligt van de recreatiewoning waarop het handhavingsverzoek ziet. Ook heeft [eiseres 1] vanuit haar recreatiewoning geen zicht op die recreatiewoning. Eisers hebben niet aannemelijk gemaakt dat [eiseres 1] daadwerkelijk gevolgen van enige betekenis ondervindt van de permanente bewoning van de recreatiewoning. Dat als gevolg van de permanente bewoning van één recreatiewoning het bospark verpaupert, het bospark aantrekkelijk wordt gemaakt voor criminele activiteiten en deze bewoning grote gevolgen heeft voor de planologische uitstraling van het bospark is naar het oordeel van de rechtbank niet aannemelijk gemaakt. Daarbij merkt de rechtbank op dat de aangevoerde omstandigheden algemeen van aard zijn en dit algemene belang [eiseres 1] niet voldoende onderscheidt van anderen. Dit voorgaande leidt tot de conclusie dat [eiseres 1] door de permanente bewoning van de recreatiewoning geen gevolgen van enige betekenis ondervindt. Dat volgens eisers in de verzekeringsvoorwaarden is opgenomen dat gebruik in strijd met het bestemmingsplan een reden is om eventuele schade niet te vergoeden, maakt [eiseres 1] evenmin belanghebbende. De rechtbank acht daartoe van belang dat de opstalverzekering op naam staat van de

vereniging van eigenaren van het bospark en daarmee [eiseres 1] als lid van de vereniging van eigenaren een zogenoemd afgeleid belang heeft. Het door eisers aangedragen belang, de hoofdelijke aansprakelijkheid als lid van de vereniging van eigenaren wanneer de dekking van de opstalverzekering vervalt, berust op een privaatrechtelijke rechtsverhouding tussen [eiseres 1] en de vereniging van eigenaren. Deze rechtsverhouding is namelijk vormgegeven en gereguleerd in artikel 5:113 van het Burgerlijk Wetboek.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 03-04-2026

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2026:2577

Zaaknummer: 25/1619

Wetsartikelen: 1:2 lid 1 Awb, 1:3 lid 1 Awb, 1:3 lid 3 Awb en 8:1 lid 1 Awb

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Berkelland

Een aanvraag om een omgevingsvergunning voor het bouwen wordt getoetst aan de bouwregels en de bestemming. De bestemming kan nader worden ingevuld door specifieke gebruiksregels, door daarin een concrete uitleg te geven van het gebruik dat met die bestemming in overeenstemming is. Het in de planregels opgenomen gebruiksverbod dient dan ook te worden betrokken bij de toets of het aangevraagde in overeenstemming is met de bestemming. Ten tijde van de beoordeling van de aanvraag heeft het college niet kunnen beoordelen of de aanvraag op alle relevante punten in lijn was met de planregels. Het bouwplan had daarom ook opgevat moeten worden als een aanvraag om een afwijking van het bestemmingsplan.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Berkelland (het college) heeft aan derde partij een omgevingsvergunning verleend voor uitbreiding van een bestaande bedrijfshal met opslaghal. Deze vergunning is verleend voor de activiteit bouwen (artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wabo). Het college heeft in het bestreden besluit het bezwaar van eiser ongegrond verklaard.

Eiser betoogt in beroep onder meer dat het college ten tijde van de aanvraag van de omgevingsvergunning had moeten toetsen of de benodigde landschapsmaatregelen waren aangelegd en in stand werden gehouden. Daaruit had de conclusie moet worden getrokken dat de noodzakelijke landschapsmaatregelen niet waren uitgevoerd ten tijde van de vergunningaanvraag, zodat de aanvraag in strijd was met het bestemmingsplan en dus niet op grond van artikel 2.10 van de Wabo verleend had kunnen worden. Daarnaast voert eiser aan dat de noodzakelijke landschapsmaatregelen ook niet waren uitgevoerd ten tijde van de beslissing op bezwaar.

Het college stelt zich op het standpunt dat niet eerder dan op het moment van ingebruikname van de gronden of bouwwerken aan het inrichtingsplan moet zijn voldaan. Daartoe voert het college aan dat tot het moment van het in de grond steken van de eerste spade nog geen sprake kan zijn van het in gebruik nemen van de grond, en dus ook niet van met de bestemming strijdig gebruik. Volgens het college hoeft bij de verlening van de omgevingsvergunning geen rekening te worden gehouden met toekomstig gebruik. Het college voert daarnaast nog aan dat ten tijde van de beslissing op bezwaar aan de voorwaarde voor de landschappelijke inpassing is voldaan.

Rechtsvragen

Heeft het college terecht aangenomen dat het niet hoefde te beoordelen of de voorgenomen ontwikkeling in strijd zal zijn met de bestemming? En zo nee, heeft het college dan kunnen volstaan met het verlenen van een omgevingsvergunning voor uitsluitend de activiteit 'bouwen'?

Uitspraak

Uit vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) volgt dat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor het bouwen getoetst wordt aan de bouwregels en de bestemming. De bestemming kan, zoals in dit geval ook is gebeurd, nader worden ingevuld door specifieke gebruiksregels, door daarin een concrete uitleg te geven van het gebruik dat met die bestemming in overeenstemming is. Het in de planregels opgenomen gebruiksverbod dient dan ook te worden betrokken bij de toets of het aangevraagde in overeenstemming is met de bestemming. Een voorgenomen ontwikkeling die met deze specifieke gebruiksregel in strijd is, dient dan ook te worden aangemerkt als een ontwikkeling die in strijd is met die bestemming. Zie bijvoorbeeld de uitspraken van de Afdeling van 31 januari 2024, ECLI:NL:RVS:2024:371, van 6 mei 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1411, en van 26 oktober 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BU1640, r.o. 2.6.1.

Gelet op het voorgaande kan de rechtbank het college niet volgen in zijn betoog dat niet eerder dan ten tijde van de start van de bouwwerkzaamheden sprake kan zijn van met het bestemmingsplan strijdig gebruik van gronden of bouwwerken. Bij de beantwoording van de vraag of de voorgenomen ontwikkeling (vertaald in het bouwplan) in strijd zal zijn met de bestemming, dienen namelijk ook de gebruiksregels bij de beoordeling te worden betrokken. De noodzakelijke landschapsmaatregelen zien op een strook van vijf meter breed, die bestaat uit een groenstrook met gespecificeerde beplanting van in totaal vier meter breed en een sloot van één meter breed. Het bij de aanvraag ingediende bouwplan betreft een opslagloods ten behoeve van de bestemming bedrijventerrein, meer specifiek een aannemersbedrijf. Dat is in

overeenstemming met de bestemming van het perceel. De groenstrook en de sloot maken echter geen onderdeel uit van de aanvraag. Naar het oordeel van de rechtbank heeft het college daarom geen vergunning voor de activiteit 'bouwen' kunnen verlenen op grond van artikel 2.10 van de Wabo, althans niet zonder de benodigde afwijking te beoordelen op grond van artikel 2.10, tweede lid, van de Wabo. Het voorgenomen gebruik van de te realiseren bedrijfshal voor opslag, is naar het oordeel van de rechtbank in strijd met artikel 3.4.2 onder a van de planregels, omdat de noodzakelijke landschapsmaatregelen ten tijde van het primaire besluit nog niet zijn aangelegd en ook geen onderdeel uitmaken van de aanvraag voor de omgevingsvergunning. In het bouwplan is daarnaast ook niet duidelijk zichtbaar of en hoe invulling zal worden gegeven aan de te treffen landschapsmaatregelen. Ten tijde van de beoordeling van de aanvraag omgevingsvergunning heeft het college dus niet kunnen beoordelen of de ingediende aanvraag op alle relevante punten in lijn was met de planregels van het bestemmingsplan. Het bouwplan had daarom ook opgevat moeten worden als een aanvraag om een afwijking van het bestemmingsplan. Het college heeft dit niet onderkend en daarmee ten onrechte alleen een vergunning voor de activiteit 'bouwen' verleend.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 18-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2026:2120

Zaaknummer: AWB-24_1499

Wetsartikelen: 2.1 lid 1 onder a Wabo, 2.10 Wabo en 2.1 lid 1 onder c Wabo

RECHTSPRAAK

Weigering omgevingsvergunning/Leiden

Gelet op het doel en het karakter van de schermen is geen sprake van een zonwering, maar van een andersoortig bouwwerk. Voor zover het bouwplan kan worden aangemerkt als rolluik, voldoet dit niet aan de in artikel 2, aanhef en onder 8, van bijlage II bij het Bor opgenomen kenmerken over de uitwendige scheidingsconstructie en doorkijkopeningen.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Leiden (het college) heeft een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het plaatsen van windschermen rondom het terras bij het restaurant van eiseres geweigerd. Met het bestreden besluit op het bezwaar van eiseres is het college bij het primaire besluit gebleven.

Eiseres heeft op zitting betoogd dat het bouwplan moet worden aangemerkt als een bouwwerk waarvoor geen omgevingsvergunning is vereist, omdat sprake is van een zonwering zoals bedoeld in artikel 2, aanhef en onder 8, van bijlage II bij het Besluit omgevingsrecht (Bor).

Rechtsvraag

Is sprake van een vergunningvrij bouwwerk als bedoeld in artikel 2, aanhef en onder 8, van bijlage II bij het Bor?

Uitspraak

De rechtbank stelt vast dat in bijlage II bij het Bor geen definitie van een zonwering is opgenomen. Ook uit de Nota van Toelichting bij artikel 2, aanhef en onder 8, van bijlage II bij het Bor volgt hiervan geen definitie. De rechtbank stelt verder vast dat eiseres het bouwwerk als windscherm – en dus niet als zonwering – heeft aangevraagd. Verder heeft eiseres toegelicht dat de aangevraagde schermen reeds in de gevel zijn bevestigd en in gesloten toestand verticaal naar beneden worden gebracht, waardoor zij wanden vormen die het terras

van de straat afschermen. In het licht hiervan is naar het oordeel van de rechtbank – gelet op het doel en het karakter van de schermen – geen sprake van een zonwering, maar van een andersoortig bouwwerk.

De rechtbank overweegt verder dat, voor zover het bouwplan van eiseres kan worden aangemerkt als een rolluik, het bouwplan niet voldoet aan de in artikel 2, aanhef en onder 8, van bijlage II bij het Bor opgenomen kenmerken. Op grond van dit artikel dient een rolluik aan de binnenzijde van de uitwendige scheidingsconstructie te worden geplaatst. Hiermee wordt de constructie bedoeld die de scheiding vormt tussen een voor personen toegankelijke besloten ruimte van een gebouw en de buitenlucht, de grond of het water (Stb. 2010, 143, blz. 148 en artikel 1.1, eerste lid, van het Bouwbesluit 2012). Gelet op deze definitie is de buitenmuur van het restaurant als de uitwendige scheidingsconstructie aan te merken. Het terras waarop de schermen zijn geplaatst, bevindt zich onder een overstekend bouwdeel van het appartementencomplex boven het restaurant. De schermen zijn niet aan de binnenzijde van de uitwendige scheidingsconstructie geplaatst, maar zijn geplaatst tussen pilaren waarop het overstekende bouwdeel van het appartementencomplex rust. Bovendien is niet aannemelijk geworden dat de geplaatste schermen zijn voorzien van ten minste 75% glasheldere doorkijkopeningen. Daarbij neemt de rechtbank de door eiseres op 27 mei 2025 overgelegde foto 10 als uitgangspunt, omdat deze afbeelding vanaf de straatzijde is genomen en daarmee het meest representatief is voor het (door)zicht vanaf openbaar gebied. Uit deze afbeelding blijkt dat het scherm een grijze tint heeft en slechts gedeeltelijk doorzichtig is, zodat niet gesproken kan worden van een voor ten minste 75% glasheldere doorkijkopening. Het betoog van eiseres dat de schermen bij bepaalde lichtval transparanter zijn, leidt niet tot een ander oordeel. De rechtbank volgt het standpunt van het college dat bouwplan moet worden beoordeeld met de schermen in gesloten toestand, ongeacht de weersomstandigheden.

Gelet op het voorgaande kan het bouwplan van eiseres niet worden aangemerkt als een vergunningvrij bouwwerk zoals bedoeld in artikel 2, aanhef en onder 8, van bijlage II bij het Bor. Voor het bouwplan is dan ook een omgevingsvergunning vereist. Het betoog slaagt niet.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 25-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2026:7400

Zaaknummer: SGR 24/253

Wetsartikelen: 2 onderdeel 8 bijlage II Bor

RECHTSPRAAK

Weigering omgevingsvergunning/Noord-Holland

Hoewel het artikel uit de provinciale omgevingsverordening met instructieregels voor omgevingsplannen niet direct van toepassing is op de beoordeling van de aanvraag om een omgevingsvergunning, is het begrijpelijk dat dit wordt meegewogen bij de vraag of het aanvaardbaar is om af te wijken van het omgevingsplan. Het college heeft verlening van de omgevingsvergunning in strijd met een evenwichtige toedeling van functies aan locaties mogen achten.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders (het college) heeft een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit (bouwen) en buitenplanse omgevingsplanactiviteit voor twee tijdelijke bedrijfswoningen afgewezen. Met het bestreden besluit is de motivering van het primaire besluit aangevuld, maar is dit in stand gelaten.

Rechtsvraag

Heeft het college bij de vraag of hij het aanvaardbaar vindt om af te wijken van het omgevingsplan de instructieregels voor omgevingsplannen uit de provinciale omgevingsverordening mee kunnen wegen?

Uitspraak

De rechtbank overweegt het volgende. Het college heeft zijn primaire standpunt gebaseerd op artikel 6.18 van de omgevingsverordening, dat instructieregels voor omgevingsplannen bevat. Hoewel dit artikel niet direct van toepassing is op de beoordeling van een aanvraag om een omgevingsvergunning, vindt de rechtbank het begrijpelijk dat de instructieregels voor omgevingsplannen worden meegewogen bij de vraag of het aanvaardbaar is om af te wijken van het omgevingsplan. Volgens artikel 6.18 van de omgevingsverordening voorziet een omgevingsplan voor zover het van toepassing is op het werkingsgebied 'MRA - Landelijk

gebied' niet in een kleinschalige woningbouwontwikkeling. De rechtbank moet ambtshalve nagaan welke wet- en regelgeving gelden. In dat kader merkt de rechtbank op dat sinds 1 januari 2025 – en dus ten tijde van het bestreden besluit – artikel 6.18 niet meer gold. De rechtbank stelt vast dat het college ten onrechte in het bestreden besluit ervan is uitgegaan dat artikel 6.18 van de omgevingsverordening gold. Dit is een motiveringsgebrek. De beroepsgrond slaagt in zoverre. Aangezien de weigering van een omgevingsvergunning subsidiair om andere redenen is geweigerd, betekent het gebrek nog niet dat de omgevingsvergunning niet geweigerd mocht worden. De rechtbank zal de subsidiaire motivering in de volgende rechtsoverweging beoordelen.

Het noodzakelijkheidsvereiste vloeit voort uit de definitie van 'bedrijfswoning' uit de omgevingsverordening. Zie bijlage 1 van de omgevingsverordening: 'een woning die gezien ligging en functie bedoeld is voor de huisvesting van personen wier aanwezigheid gelet op de bestemming van een gebouw of terrein noodzakelijk is'. Het college verwijst in het bestreden besluit naar jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, waarin het noodzakelijkheids criterium verder wordt uitgewerkt. Zie de uitspraken van de Afdeling van 26 januari 2005, ECLI:NL:RVS:2005:AS3893, r.o. 2.5; 13 januari 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BK9023, r.o. 2.4.2.; en 28 juni 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1697, r.o. 4.3. Samengevat komt het erop neer dat het criterium uitgesplitst kan worden in twee elementen. Ten eerste is een bedrijfswoning noodzakelijk indien deze nodig is om toezicht te houden. In zulke gevallen kan er snel ingegrepen worden indien er iets gebeurt wat een calamiteit kan veroorzaken. Ten tweede is een bedrijfswoning noodzakelijk indien deze nodig is voor de bedrijfsvoering. Hierbij kan gedacht worden aan een productieproces dat de hele dag doorgaat. De rechtbank kan het standpunt van het college volgen dat cameratoezicht in het geval van eiser ook mogelijk moet zijn. Het afspreken met klanten in de showroom, ook buiten de reguliere werktijden, is planbaar en is niet op één lijn te stellen met een doorlopend productieproces. De woningen zijn daarmee niet noodzakelijk voor de bedrijfsvoering. Ook het tijdelijke karakter van de beoogde bedrijfswoningen doet afbreuk aan de noodzakelijkheid. Daarnaast is het door eiser gestelde voordeel voor het milieu, geen aspect dat de noodzakelijkheid voor het bedrijf betreft. Gelet op het vorenstaande is de rechtbank van oordeel dat het realiseren van twee bedrijfswoningen niet voldoet aan het noodzakelijkheids criterium. De motivering van het college deugt ten aanzien van het subsidiaire standpunt. In dat kader merkt de rechtbank op dat, omdat niet aan het noodzakelijkheids criterium is voldaan, het college niet nader in hoefde te gaan op de ruimtelijke onderbouw van eiser. Eiser heeft de aanvraag ingestoken als een aanvraag voor tijdelijke bedrijfswoningen. Zo moet de aanvraag dan ook worden beoordeeld. Argumenten die zien op de woningnood spelen daarom ook geen rol. Het college heeft verlening van de omgevingsvergunning in strijd met een evenwichtige toedeling van functies aan locaties

mogen achten.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 30-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2026:3816

Zaaknummer: HAA 25/2649

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Handhaving/Zuidplas

Het vangnetkarakter van een algemene zorgplicht brengt met zich mee dat handhaving hiervan alleen aan de orde is bij handelen dat onmiskenbaar in strijd met de zorgplicht is. Van een dergelijke onmiskenbare strijd is in dit geval niet gebleken.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Zuidplas (het college) heeft het handhavingsverzoek van eiser afgewezen. Dit verzoek heeft betrekking op een schuur in de tuin van de burens van eiser. Met het besluit op het bezwaar van eiser (het bestreden besluit) heeft het college het primaire besluit in stand gelaten.

Eiser heeft beroep ingesteld tegen het bestreden besluit.

Rechtsvraag

Is sprake van overtreding van de algemene zorgplicht uit de Omgevingswet?

Uitspraak

Op grond van artikel 1.6 van de Omgevingswet draagt een ieder voldoende zorg voor de fysieke leefomgeving. Artikel 1.7 van de Omgevingswet bevat een algemene zorgplicht voor iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat een activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving. Zoals volgt uit artikel 1.8 van de Omgevingswet en de geschiedenis van de totstandkoming van die wet (Kamerstukken II 2013/14, 33962, nr. 3, blz. 67 en 70) hebben de zorgplichten uit artikel 1.6 en artikel 1.7 van de Omgevingswet een vangnetfunctie en zijn deze met name van belang bij activiteiten die niet nader zijn gereguleerd. Uit artikel 1.8, eerste lid, van de Omgevingswet volgt dat indien voor een activiteit wel specifieke regels zijn gesteld en deze worden nageleefd, daarmee eveneens wordt voldaan aan de zorgplichten uit artikel 1.6 en artikel 1.7 van de Omgevingswet.

De rechtbank overweegt dat niet is gebleken dat er specifieke regels zijn vastgesteld ter

voorkoming van vochtschade bij derden als gevolg van de positionering van de schuur. Dat betekent dat de situatie waarop artikel 1.8, eerste lid, van de Omgevingswet betrekking heeft, zich hier niet voordoet.

Uit de Memorie van Toelichting bij de Omgevingswet blijkt dat de algemene zorgplichten in de Omgevingswet voortbouwen op algemene zorgplichten die vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet in diverse wetten waren opgenomen (Kamerstukken II 2013/14, 33962, nr. 3, blz. 67). Uit rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State volgt dat handhavend optreden op grond van dergelijke zorgplichten in beginsel slechts aan de orde kwam bij onmiskenbare strijd met de zorgplicht (zie bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling van 26 november 2025, ECLI:NL:RVS:2025:5756). De rechtbank ziet geen aanleiding om aan te nemen dat deze rechtspraak niet zou gelden ten aanzien van de algemene zorgplichten die zijn opgenomen in artikel 1.6 en artikel 1.7 van de Omgevingswet.

Het college heeft ter zitting erkend dat het niet heeft onderzocht of wordt voldaan aan de algemene zorgplichten uit de Omgevingswet, omdat het deze zorgplichten te algemeen acht als grondslag voor handhavend optreden. De rechtbank deelt dit standpunt van het college niet. Zoals hiervoor is overwogen kan bij het ontbreken van een meer specifieke regel en als sprake is van onmiskenbare strijd met een algemene zorgplicht, op grondslag van die algemene zorgplicht handhavend worden opgetreden. Nu het college niet heeft onderzocht of die situatie zich in dit geval voordoet, is het bestreden besluit niet met de vereiste zorgvuldigheid voorbereid en berust dit niet op een draagkrachtige motivering. Het hiertegen gerichte betoog van eiser slaagt. Het beroep is daarom gegrond en de rechtbank zal het bestreden besluit vernietigen. De rechtbank ziet evenwel aanleiding de rechtsgevolgen van het te vernietigen bestreden besluit in stand te laten. Daartoe wordt als volgt overwogen.

Hiervoor is overwogen dat het vangnetkarakter van een algemene zorgplicht met zich meebrengt dat handhaving hiervan alleen aan de orde is bij handelen dat onmiskenbaar in strijd met de zorgplicht is. Naar het oordeel van de rechtbank is van een dergelijke onmiskenbare strijd in dit geval niet gebleken. De enkele omstandigheid dat uit het door eiser overgelegde bouwkundig rapport volgt dat de beperkte afstand tussen de schuur en de gevel van de woning van eiser leidt tot onvoldoende natuurlijke ventilatie en dat hierdoor onder meer een verhoogd risico op vochtbelasting ontstaat, is hiervoor onvoldoende. Of de aanwezigheid van de schuur daadwerkelijk tot schade aan de woning van eiser heeft geleid of zal leiden, vergt nader onderzoek. Reeds daarom is van een onmiskenbare strijd met de algemene zorgplichten uit de Omgevingswet geen sprake.

De conclusie van het voorgaande is dat de aanwezigheid van de schuur geen overtreding oplevert waartegen het college handhavend kon optreden. Voor zover eiser meent dat de

aanwezigheid van de schuur strijd oplevert met het burendrecht omdat hij hierdoor schade lijdt, hij hierdoor wordt gehinderd in de mogelijkheden om zijn gevel te onderhouden en hij door het gebruik dat van de schuur wordt gemaakt onrechtmatige geluidshinder ondervindt, kan hij zich tot de civiele rechter wenden.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 27-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2026:7185

Zaaknummer: SGR 25/3144

Wetsartikelen: 1.6 Omgevingswet, 1.7 Omgevingswet en 1.8 lid 1 Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Planschade/Wijchen

Voorzienbaarheid Masterplan niet doorbroken door nieuw bestemmingsplan.

Casus

Derde-partij is op 9 oktober 2016 door aankoop eigenaar geworden van het appartementsrecht [locatie 1] in [plaats 2]. Het bestemmingsplan 'Tussen Kasteel en Wijchens Meer 2022' maakt het mogelijk woningbouw te realiseren ten westen van het appartementencomplex waar derde-partij woont, door wijziging van de bestemming 'Groen' naar 'Wonen'. Op 25 oktober 2022 heeft derde-partij een verzoek om tegemoetkoming in planschade vanwege dit bestemmingsplan ingediend.

Het college heeft conform het advies van Thorbecke B.V. een tegemoetkoming in planschade van € 11.750 toegewezen. In het advies is geconcludeerd dat de voor derde-partij nadelige planologische ontwikkeling op grond van het 'Masterplan Oostflank Centrum Wijchen' objectief voorzienbaar c.q. kenbaar kon worden geacht in de periode tussen medio 2007 tot de (gewijzigde) vaststelling van het bestemmingsplan 'Oostflank fase 1' op 1 oktober 2015. Vanaf de (gewijzigde) vaststelling van het bestemmingsplan 'Oostflank fase 1' is deze voorzienbaarheid volgens Thorbecke B.V. echter doorbroken, waardoor aanvrager ten tijde van de aankoop van het appartementsrecht op 9 oktober 2016 geen (actieve) risicoaanvaarding kan worden tegengeworpen.

[Eiseres] is het hier niet mee eens. Zij voert als beroepsgronden aan dat geen sprake is van doorbreking van de door het 'Masterplan Oostflank Centrum Wijchen' gecreëerde voorzienbaarheid van woningbouw ten westen van de woning van derde-partij.

Rechtsvraag

Is de voorzienbaarheid doorbroken met de vaststelling van het bestemmingsplan 'Oostflank fase 1'?

Uitspraak

De rechtbank stelt voorop dat in deze zaak is komen vast te staan dat op grond van het masterplan de voorzienbaarheid van woningbouw (in de vorm van een derde urban villa) ten westen van het appartement van derde-partij een gegeven is.

Het masterplan, zoals in 2007 vastgesteld, bevat naar het oordeel van de rechtbank de planologische visie voor de toekomstige ontwikkeling van (delen van) de gemeente Wijchen op de langere termijn. Het plan voorziet in de herontwikkeling in drie fases. Dat houdt in dat daar ook na verloop van jaren nog steeds betekenis aan kan worden gehecht. De aangevoerde omstandigheid van een nieuw bestemmingsplan 'Oostflank fase 1', waarin woningbouw ten westen van het appartement van derde-partij niet in overeenstemming met dit masterplan is bestemd, maakt dat niet anders. Niet gebleken is namelijk dat met de vaststelling van het betreffende bestemmingsplan het masterplan is voltooid of in praktische zin volledig is uitgewerkt of dat definitief afstand is genomen van beleidskeuzes in het masterplan. Integendeel, de toevoeging 'fase 1' aan de naam van het bestemmingsplan doet vermoeden dat er nog meer plannen zullen volgen. Daarnaast oordeelt de rechtbank dat de opmerking in de beslisnota dat de realisatie van de derde urban village geen onderdeel meer uitmaakt van dat bestemmingsplan, onvoldoende is om te concluderen dat het concrete beleidsvoornemen om woningbouw ter plaatse te realiseren, is verlaten. Hier volgt enkel uit dat de realisatie van de derde urban villa op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan niet aan de orde is en dat er voor het verdere verloop van de bestemmingsplanprocedure voor is gekozen hiervoor geen wijzigingsbevoegdheid op te nemen. Daarmee lijkt vooral een voorspoedige vaststellingsprocedure van het bestemmingsplan 'Oostflank fase 1' te zijn beoogd, maar niet zozeer het definitief afzien van de realisatie van de derde urban villa. Daarvoor vindt de rechtbank aanvullend steun in de zienswijzennota in het kader van het bestemmingsplan 'Oostflank, fase 1', waarin de mogelijkheid van het alsnog in de toekomst realiseren van de derde urban villa wordt benoemd:

'Het bestemmingsplan is op dit onderdeel aangepast. Gezien het beperkte zicht op realisatie is de wijzigingsbevoegdheid voor de derde urban villa uit het plan gehaald en is de plangrens hierop aangepast. Mocht er in de toekomst aanleiding zijn om de derde urban villa alsnog te realiseren dan zal hiertoe een reguliere bestemmingsplanherziening of projectafwijkingsbesluit in procedure worden gebracht.'

Van het expliciet verlaten van het beleidsvoornemen om woningbouw (een derde urban villa) ten westen van het appartement van derde-partij te realiseren is dan ook geen sprake. Hooguit kan worden gezegd dat het plan in de wacht is gezet of dat sprake is van fasering van infrastructurele ontwikkelingen. Dat kan echter niet tot doorbreking van de voorzienbaarheid leiden.

Het betoog van eiseres slaagt dus.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 05-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2026:1647

Zaaknummer: ARN 24_5317

Wetsartikelen: 6.3 Wro

RECHTSPRAAK

Weigering omgevingsvergunning/Alphen-Chaam

Mantelzorgwoningen en wijziging Vangnetregeling Omgevingswet. Toetsing ex tunc, wijziging regelgeving van latere datum. De instructieregels van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) zijn met deze wijziging niet aangepast. Nu de gevraagde omgevingsvergunning betrekking heeft op een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, moest ten tijde van het bestreden besluit getoetst worden aan de regels van hoofdstuk 5 van het Bkl.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Alphen-Chaam (het college) heeft geweigerd een omgevingsvergunning te verlenen voor het houden van nevenactiviteiten (een boerderijwinkel, workshops en proeverijen) bij de kalverenmesterij van eiseres. Na een tussenuitspraak van de rechtbank heeft het college geconcludeerd dat nog steeds sprake is van een onvolledige onderbouwing van de aspecten geur en geluid. Daarom kan het college niet vaststellen of wordt voldaan aan de instructieregels van hoofdstuk 5 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) (artikel 8.ob, eerste lid, aanhef en onder a, van het Bkl) en kan een aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor omwonenden niet voldoende gemotiveerd worden. Daarbij heeft het college erop gewezen dat rekening moet worden gehouden met de realisatie van mantelzorgwoningen, die tot aan de perceelgrens gerealiseerd kunnen worden. Het college wijst op artikel 5.90 van het Bkl en op de uitspraak van de Afdeling van 13 augustus 2025, ECLI:NL:RVS:2025:3859, rechtsoverweging 7.7.

Eiseres heeft hierop gereageerd door onder meer te stellen dat niet op de grens van het perceel getoetst hoeft te worden vanwege (een wijziging van) de Vangnetregeling Omgevingswet (Staatscourant, nr. 32257) (artikel 2.3b en 2.4c), die op 1 oktober 2025 in werking is getreden, en waardoor mantelzorgwoningen niet langer geur- en geluidgevoelig zijn.

Rechtsvraag

Had het college rekening moeten houden met de wijziging van de Vangnetregeling Omgevingswet?

Uitspraak

Naar het oordeel van de rechtbank heeft het college op juiste wijze uitvoering gegeven aan de opdracht van de rechtbank in de tussenuitspraak. Het college heeft eiseres in de gelegenheid gesteld om de aanvraag (ondergeschikt) te wijzigen en/of aan te vullen op de aspecten die naar het oordeel van de rechtbank nader onderzoek behoeft.

Daarop heeft eiseres duidelijk in de aangepaste ruimtelijke onderbouwing aangegeven op welke wijze de door de commissie geconstateerde gebreken bij de primaire vergunningverlening en de beletselen voor het verlenen van omgevingsvergunning naar haar mening konden worden weggenomen. Naar het oordeel van de rechtbank heeft het college deze aanvullende motivering echter op goede gronden niet toereikend geacht.

Daartoe overweegt de rechtbank dat het college terecht stelt dat de beoordeling van de aanvaardbaarheid van geluid en geur afkomstig van de nevenactiviteiten dient plaats te vinden op de perceelsgrens met [adres 2]. Op de perceelsgrens kan namelijk vergunningvrij een geluid- en geurgevoelig gebouw in de vorm van een mantelzorgwoning worden gebouwd.

De verwijzing naar de wijziging van de Vangnetregeling Omgevingswet per 1 oktober 2025 kan eiseres niet baten. Ter beoordeling van de rechtbank ligt immers of de rechtsgevolgen van het bestreden besluit van 22 april 2025 in stand kunnen blijven en dat wordt ex tunc getoetst. Daarbij kan geen rekening worden gehouden met een wijziging van regelgeving van latere datum. Bovendien zijn de instructieregels van het Bkl met deze wijziging niet aangepast. Nu de gevraagde omgevingsvergunning betrekking heeft op een buitenplanse omgevingsplanactiviteit moest ten tijde van het bestreden besluit getoetst worden aan de regels van hoofdstuk 5 van het Bkl. (...)

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 18-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2026:2048

Zaaknummer: 25/2298

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet en 8.ob lid 1 onder a van het Besluit kwaliteit leefomgeving

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Lopik

De rechtszekerheid geeft in dit geval geen aanleiding om tijdens de bezwaarfase het oude bestemmingsplan toe te passen (en dus af te wijken van het uitgangspunt van ex nunc toetsing). Met de kwalitatieve bedingen in de notariële akte is sprake van een privaatrechtelijke belemmering met een evident karakter.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lopik (het college) heeft op grond van artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder a en c van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) omgevingsvergunning verleend voor het verbouwen van kantoren en een drukkerij naar appartementen. Het college heeft dit besluit (het primaire besluit) ingetrokken en daarbij het standpunt ingenomen dat de omgevingsvergunning inmiddels van rechtswege is verleend. Het college heeft deze vergunning van rechtswege aan vergunninghouder bekendgemaakt. Eiser heeft bezwaar gemaakt tegen het oorspronkelijke besluit waarbij het college de omgevingsvergunning heeft verleend. Dit bezwaar wordt geacht gericht te zijn tegen de van rechtswege verleende omgevingsvergunning. In de beslissing op bezwaar (het bestreden besluit) heeft het college het bezwaar van eiser ongegrond verklaard en de omgevingsvergunning in stand gelaten.

Eiser voert aan dat ten onrechte is getoetst aan het oude bestemmingsplan 'Kern Benschop'. De enkele omstandigheid dat een heroverweging 'ex nunc' uitermate nadelig is voor vergunninghouder, leidt op zichzelf niet tot de conclusie dat die ex nunc toetsing ook strijdig is met de rechtszekerheid. Ook in het geval dat de regelgeving op ongunstige wijze verandert, is de hoofdregel dat de heroverweging ex nunc dient plaats te vinden. Het college had de aanvraag volgens eiser dus moeten toetsen aan de regelgeving die gold ten tijde van het bestreden besluit.

Het college stelt zich op het standpunt dat het in strijd is met het rechtszekerheidsbeginsel om ex nunc te toetsen.

Eiser voert verder aan dat het college de vergunning niet had mogen verlenen, omdat er evidente privaatrechtelijke belemmeringen zijn die zich tegen vergunningverlening verzetten. Daarbij verwijst hij naar de kwalitatieve bedingen die zijn opgenomen in de notariële akte van 10 juni 1999. Daarin staat onder andere (i) dat geen openingen in de oostgevel mogen worden gerealiseerd, (ii) dat het gehele dakvlak van de eerste verdieping niet mag worden gebruikt en (iii) dat het niet geoorloofd is woonruimte te creëren in het verkochte pand. De kwalitatieve bedingen in de notariële akte vormen volgens eiser een evidente privaatrechtelijke belemmering die in de weg staat aan de verlening van de omgevingsvergunning.

Het college is van mening dat geen sprake is van een evidente privaatrechtelijke belemmering.

Rechtsvragen

1. Heeft het college tijdens de bezwaarfase terecht aan het oude bestemmingsplan getoetst (ex tunc)?
2. Is met de kwalitatieve bedingen in de notariële akte sprake van een privaatrechtelijke belemmering met een evident karakter die aan het realiseren van het bouwplan en dus aan het verlenen van de omgevingsvergunning in de weg staat?

Uitspraak

1. De rechtbank overweegt dat het uitgangspunt bij de beoordeling van een bezwaarschrift door het college is dat het recht wordt toegepast zoals dat op dat moment geldt. Dit wordt een ex nunc beoordeling genoemd. Ex nunc beoordelen in bezwaar houdt in dat het bestuursorgaan de heroverweging in beginsel in bezwaar moet laten plaatsvinden aan de hand van het recht en de feiten en omstandigheden zoals die golden ten tijde van het nemen van het bestreden besluit. Op deze hoofdregel van ex nunc beoordeling bestaat een aantal uitzonderingen. Ten eerste de uitzondering dat de aanvrager ten tijde van het indienen van de aanvraag een rechtstreekse aanspraak kon maken op het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor het bouwen. Ten tweede kan het verbod van reformatio in peius meebrengen dat er getoetst moet worden aan het ten tijde van de aanvraag geldende recht. Tot slot kan de rechtszekerheid zich verzetten tegen ex nunc toetsing (ABRvS 30 augustus 2023, ECLI:NL:RVS:2023:3300, r.o. 5.1).

Naar het oordeel van de rechtbank geeft de rechtszekerheid in dit geval geen aanleiding om tijdens de bezwaarfase het oude bestemmingsplan toe te passen. De reden daarvoor is dat het bouwplan ook in strijd was met dit oude bestemmingsplan en er dus ook op grond van dit plan geen rechtstreekse aanspraak bestond op het verkrijgen van de omgevingsvergunning. De

enkele omstandigheid dat het bouwplan in een mindere mate in strijd was met het oude plan, is onvoldoende om van het uitgangspunt dat ex nunc getoetst moet worden af te wijken. Alleen in geval van bijzondere omstandigheden kan verder van dit uitgangspunt worden afgeweken. Een zodanig bijzonder geval doet zich hier echter niet voor (bijvoorbeeld ABRvS 13 februari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:433). De rechtbank oordeelt daarom dat de rechtszekerheid zich er niet tegen verzet om het nieuwe bestemmingsplan 'Kernen Lopik' op de aanvraag van eiser toe te passen. De beroepsgrond slaagt.

2. Volgens vaste rechtspraak van de Afdeling, bestaat voor het oordeel dat een privaatrechtelijke belemmering aan de vergunningverlening in de weg staat, slechts aanleiding wanneer deze een evident karakter heeft. De burgerlijke rechter is immers de eerst aangewezen om de vraag te beantwoorden of een privaatrechtelijke belemmering in de weg staat aan de uitvoering van een activiteit (zie bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling van 2 november 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3153). Een privaatrechtelijke belemmering is eerst evident in de hiervoor bedoelde zin, indien zonder nader onderzoek kan worden vastgesteld dat voor de realisering van een bouwwerk de toestemming van een ander is vereist en die ander die toestemming niet geeft en niet hoeft te geven.

(...)

Naar het oordeel van de rechtbank is met de kwalitatieve bedingen in de notariële akte sprake van een privaatrechtelijke belemmering met een evident karakter die aan het realiseren van het bouwplan en dus aan het verlenen van de omgevingsvergunning in de weg staat. De rechtbank overweegt hiertoe als volgt. Voor de beoordeling of de in de notariële akte opgenomen kwalitatieve bedingen een evidente privaatrechtelijke belemmering vormen, is de letterlijke tekst in de akte van belang. In de notariële akte is concreet opgenomen (i) dat in de oostgevel boven het platte dak, ter bescherming van de privacy, geen openingen mogen worden aangebracht, (ii) dat op het platte dak geen activiteiten mogen worden uitgeoefend en (iii) dat het niet geoorloofd is woonruimte te creëren in het verkochte pand. De rechtbank is van oordeel dat deze kwalitatieve bedingen duidelijk zijn, geen nadere uitleg behoeven en daarmee evident zijn. Niet van belang is de vraag of de balustrade door vergunninghouder geplaatst zal worden vanwege arbo- c.q. veiligheidsvoorschriften. Van belang is dat er geen sprake is van een gebonden beschikking. De balustrade die wordt aangebracht op het dak wordt hoger dan op grond van het op de aanvraag van toepassing zijnde bestemmingsplan 'Kernen Lopik' is toegestaan en strekt ertoe het dak te kunnen gebruiken als dakterras. Hieraan staan de kwalitatieve bedingen evident in de weg. Verder voorziet het bouwplan in het realiseren van extra appartementen, hetgeen eveneens in strijd is met het toepasselijke bestemmingsplan. Ook hieraan staan de kwalitatieve bedingen evident in de weg. Het college

heeft dit niet onderkend. Zonder aanpassing van de kwalitatieve bedingen in de notariële akte of toestemming van eiser kan het bouwplan dus niet gerealiseerd worden. Ook deze beroepsgrond slaagt.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 12-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2026:1054

Zaaknummer: UTR 25/2268

Wetsartikelen: 2.1 lid 1 onder a Wabo en 2.1 lid 1 onder c Wabo

RECHTSPRAAK

Weigering omgevingsvergunning/Westland

Het begrip ‘evenwichtige toedeling’ in het Besluit kwaliteit leefomgeving is niet nader omschreven. Beoogd is om aan te sluiten bij het criterium ‘goede ruimtelijke ordening’ dat gold onder de Wet ruimtelijke ordening en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Het bevoegd gezag heeft op dit punt beleidsruimte. In dit geval heeft het college kunnen concluderen dat geen sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Westland (het college) heeft geweigerd een omgevingsvergunning te verlenen voor een omgevingsplanactiviteit voor het gebruik van een koelcel voor een periode van tien jaar. Met het bestreden besluit op het bezwaar van eisers is het college bij de afwijzing van de aanvraag gebleven.

Eisers voeren aan dat de vergunning voor de koelcel ook buitenplans verleend had kunnen worden. Zij bestrijden dat het perceel onoverzichtelijk zou zijn of dat er geen sprake zou zijn van een goed woon- en leefklimaat. Een van de eisende partijen is bewoner van de bedrijfswoning en ervaart geen geluidsoverlast van de koelcel of van het laden en lossen van vrachtwagens. Het gaat om een agrarische woning en het is gangbaar dat deze te midden van kassen staat.

Het college stelt zich op het standpunt dat het in dit geval niet mogelijk is om van het omgevingsplan af te wijken, omdat er geen sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan de locatie. De leefbaarheid in de bedrijfswoning komt in het gedrang, nu de koelcel direct naast de bedrijfswoning ligt en geluidhinder veroorzaakt, evenals de vrachtwagens die langs de bedrijfswoning rijden om te kunnen laden en lossen. Daarnaast is de veiligheid niet gewaarborgd doordat er een minimale manoeuvreerruimte op het perceel is door het onoverzichtelijke pad. De bedrijfswoning is verder mede door de koelcel aan alle kanten ingebouwd. Het verlenen van de vergunning zou bovendien een ongewenste

precedentwerking hebben.

Rechtsvraag

Heeft het college kunnen concluderen dat geen sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties?

Uitspraak

De rechtbank overweegt dat het begrip ‘evenwichtige toedeling’ in het Besluit kwaliteit leefomgeving niet nader is omschreven. Beoogd is om aan te sluiten bij het criterium ‘goede ruimtelijke ordening’ dat gold onder de Wet ruimtelijke ordening en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Het bevoegd gezag heeft op dit punt beleidsruimte. De bestuursrechter oordeelt niet zelf of verlening van de omgevingsvergunning in overeenstemming is met een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, maar beoordeelt aan de hand van de beroepsgronden of het besluit in overeenstemming is met het recht. Daarbij kan aan de orde komen of de nadelige gevolgen van het besluit onevenredig zijn in verhouding tot de met de verlening of weigering van de omgevingsvergunning te dienen doelen.

Naar het oordeel van de rechtbank heeft het college in redelijkheid kunnen concluderen dat niet voldaan wordt aan het criterium van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties en heeft het de omgevingsvergunning mogen weigeren. De koelcel zelf en het vrachtverkeer van en naar de cel veroorzaken extra geluid. Daarnaast heeft het college op basis van de minimale manoeuvreerruimte op het perceel kunnen concluderen dat de verkeersveiligheid niet wordt gewaarborgd. De rechtbank volgt het college dan ook in zijn conclusie dat de koelcel volgens het college een negatieve invloed heeft op het woon- en leefklimaat ter plaatse van de bedrijfswoning op het perceel. De stelling van eisers dat de veiligheid wel degelijk wordt gewaarborgd en dat geen sprake is van geluidsoverlast, is niet onderbouwd.

De beroepsgrond slaagt niet.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 12-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2026:6327

Zaaknummer: 25/3034

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Handhaving/Gulpen-Wittem

Aanleggen van verharding in strijd met het omgevingsplan, zodat sprake is van overtreding van artikel 5.1, eerste lid, onder a, van de Omgevingswet. Handhavend optreden tegen uitbreiding van een mestplaat met betonplaten is in dit geval onevenredig.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Gulpen-Wittem (het college) heeft aan eiser een last onder dwangsom opgelegd vanwege het zonder omgevingsvergunning uitbreiden van een mestplaat. Eiser heeft hiertegen bezwaar gemaakt. Met het bestreden besluit op het bezwaar van eiser heeft het college het bezwaar van eiser deels gegrond verklaard. De last onder dwangsom is gedeeltelijk in stand gebleven. Eiser heeft beroep ingesteld tegen het bestreden besluit en heeft de voorzieningenrechter verzocht om een voorlopige voorziening te treffen.

Eiser betoogt onder meer dat het college in strijd handelt met het evenredigheidsbeginsel. De uitbreiding van de mestplaat is volgens eiser beperkt en is meegenomen in de melding die hij heeft gedaan in het kader van het Activiteitenbesluit en die geaccepteerd is.

Rechtsvraag

Is handhavend optreden tegen de uitbreiding van de mestplaat met betonplaten in dit geval evenredig?

Uitspraak

De voorzieningenrechter is, aan de hand van hetgeen eiser in zijn beroep en ter zitting heeft aangevoerd en hetgeen ter zitting is besproken, van oordeel dat handhavend optreden tegen de uitbreiding van de mestplaat met betonplaten onevenredig is. De voorzieningenrechter overweegt daartoe als volgt.

De mestplaat, zoals in 1988 vergund, is door de gemeenteraad – volgens het college bewust –

niet opgenomen in het op 2 april 2009 vastgestelde bestemmingsplan. Daarmee is de mestplaat onder het overgangsrecht van dat bestemmingsplan gebracht. Het overgangsrecht in bestemmingsplannen is – conform op het moment van vaststelling van dat bestemmingsplan bestendige jurisprudentie – bedoeld om bestaande rechten te beschermen, maar is tegelijkertijd gericht op het op termijn verdwijnen van datgene wat onder het overgangsrecht is gebracht. Aannemelijk moet immers zijn dat de beoogde nieuwe situatie die het bestemmingsplan regelt, verwezenlijkt zal gaan worden. Met het overgangsrecht wordt met andere woorden beoogd een tijdelijke situatie te overbruggen (vergelijk de uitspraak van de Afdeling van 26 september 2012, ECLI:NL:2012:BX8303). De voorzieningenrechter stelt in dit verband vast dat na het niet positief bestemmen, maar onder het overgangsrecht brengen van de mestplaat zoals die destijds legaal aanwezig was, niet gebleken is dat sprake is van een tijdelijke situatie. Vanuit de zijde van de gemeente zijn ook geen acties ondernomen (zoals aankoop) om de mestplaat te laten verdwijnen overeenkomstig de bedoeling van het overgangsrecht. De huidige gebruiker van de mestplaat wil het gebruik ervan juist intensiveren, zoals blijkt uit de (zonder vergunning aangebrachte) vergrotingen daarvan. De voorzieningenrechter is van oordeel dat het college dan wel de gemeenteraad op enig moment door het tijdsverloop na 2009 had moeten overwegen of het gewenst is de overgangsrechtelijke beperkingen op te heffen en de mestplaat van een (meer) passende planologische regeling te voorzien. In ieder geval had het college bij de besluitvorming over handhavend optreden daaraan aandacht moeten besteden en moeten motiveren waarom, nu na 16 jaren onder het overgangsrecht nog steeds geen zicht is op beëindiging van het betreffende gebruik, een dergelijke regeling niet gewenst is. Zonder die motivering kan naar het oordeel van de voorzieningenrechter niet gezegd worden dat handhavend optreden tegen uitbreiding, gelet ook op de overige omstandigheden van het geval, zonder meer evenredig is. Op die overige omstandigheden gaat de voorzieningenrechter hierna in.

Eiser heeft op 26 maart 2013 een melding gedaan die onder meer ziet op aanpassing van de betonplaat. Op de bijbehorende tekening is onder andere 'klinkerwerk', 'nieuwe betonplaat' en 'keermuurtje' aangegeven. De precieze afmetingen daarvan zijn niet (duidelijk) weergegeven op deze tekening. Het college heeft deze melding gecontroleerd en geaccepteerd. In die acceptatie van 9 april 2013 is aangekondigd dat zodra de wijzigingen zijn verwezenlijkt, de locatie bezocht zal worden voor een oplevercontrole.

Hoewel acceptatie van deze melding slechts leidt tot wetenschap bij het college van de (voorgenomen) uitbreiding van de mestplaat en geen toezegging is dat deze uitbreiding ook planologisch is toegestaan, komt hieraan naar het oordeel van de voorzieningenrechter wel betekenis toe. Dat geldt vooral omdat de melding juist gericht is op de uitbreiding van de mestplaat en het college bij acceptatie van de melding geen voorbehoud heeft gemaakt over de

benodigde planologische toestemming (en het mogelijk niet kunnen verkrijgen daarvan). Hierbij betreft de voorzieningenrechter ook het tijdsverloop tussen acceptatie van de melding en het besluit tot handhavend optreden.

Met name in het licht van de gedane melding in 2013 en de acceptatie daarvan met aankondiging van een controle, kunnen ook de uitlatingen van de toezichthouder in 2013 en het onder 17 genoemde grijze gebied worden gekleurd. Als de gemelde uitbreiding (op planologische gronden) niet akkoord was, had het voor de hand gelegen dat de toezichthouder daarover uitdrukkelijk iets gezegd had.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 30-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2026:2967

Zaaknummer: ROE 26/319 en ROE 26/321

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet en 3:4 lid 2 Awb

RECHTSPRAAK

Handhaving/De Fryske Marren

Artikel 8 EVRM behelst een fundamenteel recht op wonen. Inmenging is pas toegestaan, indien de persoonlijke belangen van eisers zijn afgewogen tegen het algemeen belang dat gediend wordt met handhaving door het college. Het college heeft niet deugdelijk gemotiveerd waarom het algemeen belang in dit geval zwaarder dient te wegen dan de persoonlijke belangen van eisers.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Fryske Marren (het college) heeft een last onder dwangsom opgelegd, vanwege het in strijd met het omgevingsplan permanent bewonen van een recreatiewoning. Met het bestreden besluit is het college bij de oplegging van de last onder dwangsom gebleven. Eisers hebben beroep ingesteld tegen het bestreden besluit en de voorzieningenrechter verzocht om een voorlopige voorziening.

Eisers stellen dat het college af had moeten zien van handhaving. Daartoe beroepen zij zich op persoonlijke omstandigheden, de landelijke discussie over permanente bewoning van recreatiewoningen en artikel 8 EVRM. Eisers stellen dat het recht op een woning als bedoeld in artikel 8 EVRM een fundamenteel recht is, waar het college – bij inmenging – moet aantonen dat de beperking van het recht op wonen is gebaseerd op een zorgvuldige en objectieve belangenafweging, waarbij het belang van eisers volgens de drietrapstoetsing van geschiktheid, noodzakelijkheid en evenwichtigheid van het besluit moet worden afgewogen tegen het te dienen doel. Die toets heeft niet plaatsgevonden. Het college heeft dan ook onzorgvuldig gehandeld door voorbij te gaan aan de persoonlijke omstandigheden van eisers, dan wel het bestreden besluit niet deugdelijk gemotiveerd door onvoldoende in te gaan op de omstandigheden die eisers naar voren hebben gebracht.

Rechtsvraag

Heeft het college – in het licht van artikel 8 EVRM – voldoende gemotiveerd waarom hij niet heeft afgezien van handhavend optreden?

Uitspraak

De voorzieningenrechter overweegt dat artikel 8 EVRM een fundamenteel recht op wonen behelst. Inmenging in dit recht dient bij wet te zijn voorzien en een legitiem doel te dienen. Daarvan is naar het oordeel van de voorzieningenrechter sprake. De inmenging is geregeld in de Awb, de Omgevingswet en het Omgevingsplan. Deze wettelijke voorschriften dienen ook een legitiem doel, namelijk de naleving van het Omgevingsplan. Vervolgens dient te worden beoordeeld of de betrokken wettelijke voorschriften noodzakelijk zijn in een democratische samenleving als bedoeld in artikel 8, tweede lid, van het EVRM, hetgeen in dit geval wil zeggen dat beslissingen die in dit opzicht worden genomen, evenredig zijn met het doel dat daarmee wordt gediend. Gelet hierop, betekent dit dat de inmenging pas is toegestaan, indien de persoonlijke belangen van eisers zijn afgewogen tegen het algemeen belang dat gediend wordt met handhaving door het college.

Algemeen belang

Het college heeft, onder verwijzing naar het advies van de bezwaarcommissie, gemotiveerd dat het algemeen belang om handhavend op te treden tegen overtreding van het Omgevingsplan zwaarder weegt dan het belang van eisers bij het gebruik van hun recreatiewoning als hoofdverblijf in strijd met het bestemmingsplan. Ter zitting hebben eisers aangegeven dat op het recreatiepark veel recreatiewoningen gebruikt worden voor permanente bewoning. Het college heeft ter zitting aangegeven dat de motie in de raad tot onderzoek naar de mogelijkheden van een dubbelbestemming (wonen en recreatie) voorgesteld is naar aanleiding van een verzoek daartoe van de vereniging van eigenaren van een deel van het recreatiepark. Onder die omstandigheden, en ook gezien de discussie hierover in de landelijke en lokale politiek, is de voorzieningenrechter van oordeel dat het college nader had moeten motiveren waarom aan het algemeen belang dat de woning beschikbaar blijft voor recreatie in dit geval zo'n zwaar gewicht toekomt.

Persoonlijke belangen

In het bestreden besluit, waarin verwezen wordt naar het advies van de bezwaarcommissie, wordt gesteld dat de belangen van eisers afgewogen zijn tegen het algemeen belang en dat dit algemene belang zwaarder dient te wegen. In het bestreden besluit wordt echter op geen enkele wijze ingegaan op de door eisers aangevoerde omstandigheden op medisch en op financieel gebied. In het verweerschrift stelt het college zich op het standpunt dat de financiële middelen van eisers weliswaar gering zijn, maar dat dit niet in de weg stond aan het zoeken naar vervangende woonruimte, bijvoorbeeld door antikraak te gaan wonen. Eisers betwisten dat deze mogelijkheid voor hen bestond en stellen dat het college te makkelijk aan

de door hen gestelde omstandigheden voorbijgaat. De voorzieningenrechter is van oordeel dat het college de persoonlijke belangen van eisers onvoldoende heeft onderzocht en in het bestreden besluit niet deugdelijk gemotiveerd heeft waarom de omstandigheden van eisers geen aanleiding geven om van handhaving af te zien, zeker gezien de beknopte motivering van het algemeen belang.

De voorzieningenrechter is op grond van voorgaande van oordeel dat het college niet deugdelijk gemotiveerd heeft waarom het algemeen belang in dit geval zwaarder dient te wegen dan de persoonlijke belangen van eisers.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 30-09-2025

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2025:5903

Zaaknummer: LEE 25/3168 en 25/3169

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet en 8 EVRM

RECHTSPRAAK

Handhaving/Haarlem

Het terrasseninrichtingsplan regelt als vrijstelling van de terrasvergunningplicht via het aanwijzingsbesluit aspecten van openbare orde. Daarop is de Omgevingswet niet van toepassing. Het terrasseninrichtingsplan is rechtsgeldig en kan als grondslag dienen voor de lastoplegging.

Casus

De burgemeester van de gemeente Haarlem (de burgemeester) heeft met het bestreden besluit gelast om een terras aan te passen conform de Algemene regels terrassen 2023. Concreet houdt dit in dat ervoor gezorgd dient te worden dat een gevelterras binnen de vergunde afmetingen moet worden gehouden, te weten een lengte van 13 meter en een breedte van 2,5 meter. De terrasplanken moeten op minimaal 1,7 meter van de trottoirband worden geplaatst.

Verzoeksters hebben de voorzieningenrechter verzocht een voorlopige voorziening te treffen. Hoewel tussen partijen niet in geschil is dat het terras dieper was dan de in dit terrasseninrichtingsplan opgenomen maatvoering, betwisten verzoeksters dat het terrasseninrichtingsplan ten grondslag kan worden gelegd aan de last. Zij betogen onder meer dat het terrasseninrichtingsplan niet rechtsgeldig zou zijn, omdat het niet conform de Omgevingswet is vastgesteld.

Rechtsvraag

Is op het terrasseninrichtingsplan de Omgevingswet van toepassing?

Uitspraak

Dat het terrasseninrichtingsplan niet rechtsgeldig zou zijn, omdat het niet conform de Omgevingswet is vastgesteld, volgt de voorzieningenrechter evenmin. Het inrichtingsplan regelt als vrijstelling van de terrasvergunningplicht via het aanwijzingsbesluit aspecten van

openbare orde. Daarop is de Omgevingswet niet van toepassing. Dit valt af te leiden uit artikel 2.1 van de Omgevingswet. Zie ook de memorie van toelichting bij de Omgevingswet, Kamerstukken II 2013-2014, 33 962, nr. 3, blz. 61. De voorzieningenrechter is gelet hierop van oordeel dat het terrasseninrichtingsplan rechtsgeldig is en als grondslag kan dienen voor de lastoplegging.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 18-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2026:3119

Zaaknummer: HAA 26/1133

Wetsartikelen: 2.1 Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Handhaving/Waterschap Limburg

Geen overtreding omdat de normatieve toestand van het dijklichaam niet wijzigt met het verwijderen van het hekwerk op de dijk.

Casus

Achter de woning van eisers ligt een dijk, waarvoor in 2019 door het waterschap het projectplan 'Dijkverbetering Beesel' (het projectplan) is vastgesteld in verband met het verstevigen van de dijk. Voor dat moment liep over de dijk een onderhoudstrook en waren er hekwerken geplaatst (met een draaiportje voor wandelaars) om fietsers van de dijk te weren.

In augustus 2023 zijn de hekwerken verwijderd. Daarmee is het gedeelte van de dijk achter de woning van eisers toegankelijk geworden voor fietsers. Eisers ervaren hierdoor (geluids)overlast en hebben daarom het waterschap verzocht om handhavend op te treden en de hekwerken terug te plaatsen. Volgens eisers handelt het waterschap in strijd met het projectplan en is daarom sprake van een overtreding van artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet. Het waterschap stelt in het primaire besluit dat geen sprake is van een overtreding van artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet, omdat de toestand van de dijk niet wijzigt en daarom geen aanpassing van het projectplan nodig is.

Rechtsvraag

Is het verwijderen van de hekwerken en daarmee het toegankelijk maken van de dijk voor fietsers in strijd met artikel 5.4 van de Waterwet?

Uitspraak

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in haar uitspraak van 25 augustus 2021 bepaald dat een wijziging, zoals bedoeld in artikel 5.4 van de Waterwet, plaatsvindt wanneer de normatieve toestand van een waterstaatswerk verandert. Volgens de memorie van toelichting bij artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet betreft de verplichting om voor de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk een projectplan vast te stellen uitsluitend die voorgenomen werken of werkzaamheden in of bij een waterstaatswerk die tot gevolg

hebben dat wijziging wordt gebracht in de normatieve toestand (richting, vorm, afmeting of constructie) van dat waterstaatswerk, zoals die is vastgelegd in de legger.

De rechtbank is met het waterschap van oordeel dat de richting, vorm, afmeting of constructie van de dijk niet verandert door het verwijderen van de hekwerken. De uitspraak waarnaar eisers verwijzen, maakt dit niet anders. Daarbij ging het om het wijzigen van de rijbaan van een dijk, waardoor er wel sprake was van een wijziging in de normatieve toestand. De rechtbank ziet daarom ook geen aanleiding voor het oordeel dat het waterschap een nieuw projectplan had moeten vaststellen voor het verwijderen van de hekwerken. Naar het oordeel van de rechtbank is daarom geen sprake van een overtreding van artikel 5.4 van de Waterwet en heeft het waterschap het verzoek van eisers terecht afgewezen vanwege het ontbreken van de bevoegdheid om handhavend op te treden.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 17-03-2026

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2026:2730

Zaaknummer: ROE 24/4370

Wetsartikelen: 5.4 Waterwet en 5.1 Waterwet